

Socialnämnden 2022-03-21

Återrapportering – arbete med att höja den generella språkkunskapen inom vård och omsorg

Ärende

Socialnämnden beslutade vid sammanträdet den 15 december 2021 i § 124 att ge förvaltningen i uppdrag att återkomma med hur språkkunskaperna kan höjas generellt inom all vård- och omsorg. Nämnden önskade också få en återrapport om hur man arbetar för att komma till rätta med de allvarliga brister som finns på Storkalmar och Klingsta. I denna återrapport behandlas endast frågan angående hur språkkunskaperna generellt kan höjas.

Socialförvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden noterar till protokollet återrapporteringen kring arbete med att höja den generella språkkunskapen inom vård och omsorg.

Bakgrund

Brister i språkkunskaper är en nationell utmaning inom äldreomsorgen varför Regeringen har tillfört riktade statsbidrag som stöd till att både öka språkkunskaperna samt utbildningsnivån. Danderyd har rekviderat medel för ändamålen 2021 och fortsätter bevaka liknande satsningar.

I avtalsuppföljningar 2021 inom hemtjänst, vård- och omsorgsboende samt Medicinskt ansvarig sjuksköterskas tillsyn av hälso- och sjukvård inom vård- och omsorg 2021 framkommer att det finns stora utmaningar med språkkunskaper inom uppföljda/tillsynade verksamheter. Brister i svenska språket kan medföra misstag i information, kommunikation, dokumentation samt instruktioner från legitimerad personal som sjuksköterskor och paramedicinsk personal. Verksamheterna har ett ständigt pågående arbete med att på olika sätt säkerställa att de erbjuder god vård och omsorg, där medarbetarnas språkkunskaper är en del.

Socialförvaltningens utredning

I Socialstyrelsens allmänna råd om grundläggande kunskaper hos personal som arbetar i socialtjänstens omsorg om äldre (SOSFS 2011:12) beskrivs att utöver formell utbildningsnivå ska medarbetarna ha tillräckliga kunskaper i svenska för att förstå, tala, läsa och skriva svenska i enlighet med de allmänna råden. Kunskapen motsvarar godkänd kurs i svenska på grund-

Maria Boman Trajer

nivå, svenska som andraspråk i vård- och omsorgsprogram eller genom annan motsvarande utbildning. Medarbetaren ska ha förmåga att anpassa sin kommunikation till individens olika förutsättningar och behov samt kunna kommunicera med närstående och medarbetare inom olika yrkesgrupper.

I socialnämndens förfrågningsunderlag och avtal med utförare inom vård- och omsorg ställs krav på att det ska finnas den bemanning och kompetens som krävs för att ge den enskilde omvårdnad och service av god kvalitet. Avseende kompetenskravet hänvisar man till SOSFS 2011:12 samt att medarbetarna ska behärska svenska språket i tal och skrift.

I avtalsuppföljningen för hemtjänst samt vård- och omsorg följdes kravet på språkkunskaper upp genom att verksamhetscheferna fick beskriva hur de säkerställer medarbetarnas kompetens. I samtliga verksamheter gjordes en bedömning av språkkunskap i samband med rekrytering samt under introduktionen. Det visade sig dock att endast några verksamheter systematiskt använder strukturerat bedömningsverktyg av sökandes språkförmåga vid rekrytering. Frågan om medarbetarnas utbildningsnivå, kompetens och språkkunskap är områden som till stor del korrelerar och är något socialförvaltningen fortsätter att följa i avtalsuppföljningar samt tillsyn inom vård- och omsorg. Skrivning avseende kravnivå kommer att ses över vid uppdatering av upphandlingsdokument och förfrågningsunderlag.

Egen regi har beslutat att samtliga verksamheter under våren 2022 ska införa ett arbetsprov i samband med rekrytering för att säkerställa språkkunskaperna och annan kompetens hos sina medarbetare. Provet kommer bli att bestå av fallbeskrivning där den sökande får visa sin läs- och skrivförståelse samt dokumentationsförmåga. Vidare har egen regi köpt in webbaserade utbildningar som samtliga medarbetare ska genomföra under 2022. Utbildningen är en introduktion för att arbeta inom vård- och omsorg och innehåller bla grundläggande yrkessvenska samt yrkessvenska inom äldreomsorgen.

Danderyds kommun har under 2021 rekvirerat statliga medel för att stärka språkkunskaperna inom äldreomsorgen bla. genom språkappen Lingio som är ett utbildningsverktyg i yrkessvenska. Projektet innehåller 38 licenser som är fördelade mellan utförare och tillgängliga under större delen av 2022. Utföraren har även erbjudits att kostnadsfritt utbilda språkombud via Vård- och Omsorgscollege Stockholms regionen. Socialförvaltningen har en kontinuerlig dialog med utförare inom vård och omsorg och följer upp vad som fungerar samt vilka utvecklingsbehov som finns, vilket skapar goda förutsättningar för framtida satsningar.

Maria Boman Trajer

Ekonomiska konsekvenser

Kostnader för medarbetarnas kompetensutveckling ligger inom verksamheternas ordinarie budget varför inga ytterligare medel avsätts. Socialnämnden bevakar dock om det annonseras statsbidrag riktat mot språk och utbildning inom vård- och omsorg för att stärka just dessa kompetensområden.

Britt-Marie Ekström, socialdirektör

Maria Alm, Avdelningschef

Handlingar i ärendet:

Tjänsteutlåtande: Återrapportering – arbete med att höja den generella språkkunskapen inom vård och omsorg